

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Przemierza wiadomości st. 19. Zgłoszenia przysyłają administratorzy: Alje 22, tel. 22-46. Tłoczono w Drukarni Państwowej Nr. 1 w Częstochowie.

Nr 147 (330)

NIEDZIELA, 30 MAJA 1948 ROKU

Cena 10 zł

»Narody Polski i Bulgarii są zainteresowane we wzajemnej współpracy«

DELEGACJA RZĄDOWA BULGARII z premierem Dymitrowem na czele przybyła do Warszawy

28 b. m. o godz. 13.10 przybyła do Warszawy drogą powietrzną z Sofii, bułgarska delegacja rządowa z premierem Georgi Dymitrowem na czele.

W skład delegacji wchodzi: wicepremier i min. spraw zagr. Wasyl Kolarow, wicepremier i min. elektryfikacji Kłimon Georgiew, preza Państwowej Komisji Planowania — min. Dobry Terpezew, min. handlu i przem. — Kłristu Dobrew, min. kolei państwowych — Stefan Tonczew, członek prezydium Wielkiego Narodowego Sobrania Dobri Badurow, wicemin. kopali i skarbowo podziemiych — Sto Jan Karadzjow.

Wraz z delegacją przybył chargé d'affaires R. P. w Sofii — Chanenowicz.

Na powitanie gości bułgarskich przybyli na lotnisko członkowie Rządu R. P. z premierem Cyrankiewiczem oraz wicepremierami Gomułka i Korzycki na czele, wicemarszałek Sejmu — Zambrowski i poseł Bułgarii w Warszawie, Tagarow, wraz z personelem poselstwa w pełnym składzie. Obecni byli również korpus dyplomatyczny z dziekanem korpusu ambasadorów ZSRR Lebiediewem oraz delegacja partii politycznych, zw. zw. organizacja społecznych i młodzieżowych.

Przemówienie premiera Dymitrowa

Do serdecznego powitania delegacji rządowej Bułgarii przez premiera Cyrankiewicza, przemówił premier Dymitrow, który na wstępie w serdecznych słowach podziękował za braterskie powitanie.

W przemówieniu swym premier Dymitrow podziękował za zawarcie umowy o wzajemnej współpracy i wzajemnej pomocy między Polską a Bułgarią, będzie poważnym wkładem w budowę trwałego, demokratycznego pokoju w Europie.

Delegacja rządowa Bułgarii — stwierdził premier Dymitrow — jest

głęboko przekonana o pełnym powodzeniu misji, powierzonej jej przez naród bułgarski. **NARODY BULGARSKIE I POLSKI SĄ ZAINTERESOWANE WE WZAJEMNEJ WSPÓŁPRACY I POMOCY RÓWNO W DZIEDZINIE POLITYCZNEJ JAK I KULTURALNEJ**, gwarantującej pokój i bezpieczeństwo obu narodom. Będzie to także poważnym wkładem w utrwalenie pokoju na świecie, o który wszyscy wspólnie wszystkie narody demokratyczne w Zw. Radzieckim na czele. Premier Dymitrow przekazał w imieniu rządu bułgarskiego, w imieniu przybyłej delegacji i w swoim własnym, życzenia wazzechotnego rozejmu i rozkwiśtu narodów polsko-bułgarskich, o szczególnej trosce i pomocy dla mieszkańców bohaterkiej Warszawy.

Następnie premier Dymitrow powitał członków rządu R. P., których przedstawił mu premier Cyrankiewicz, po czym szef protokołu dyplomatycznego Gubrynowicz przedstawił premierowi Dymitrowi przybyłych na lotnisko przedstawicieli korpusu dyplomatycznego.

Owac' na cześć gości

Po powitaniu obaj premierzy, wraz z członkami rządów bułgarskiego i polskiego, przeszli przed frontem oczekujących na lotnisku delegacji społeczeństwa, **WITANI PRZY ZEBRANE TŁUMY OWAJNYMI OKRZYKAMI**.

Następnie obaj Premierzy odebrali defiladę kompanii honorowej po czym udali się do przygotowanych dla nich rezydencji.

Premier Dymitrow i wicepremier Kolarow, w czasie swego pobytu w Warszawie, zamieszkał w pałacu Myśliwskim w Łazienkach. W pałacu Wilanowskim zamieszkał wicepremier Georgiew oraz ministrowie Terpezew, Dobrew, Tonczew, Badurow i Karadzjow.

Wizyty oficjalne

Premier Dymitrow i wicepremier Kolarow i Georgiew złożyli wizytę premierowi Cyrankiewiczowi. Przy wzięciu obecni byli: wicepremier Gomułka, wicepremier Korzycki i min. Bonim ponadto poseł Bułgarii w Warszawie Tagarow i chargé d'affaires RP w Sofii — Chanachowicz.

W godzinach popołudniowych wicepremier i minister spraw zagr. — Kolarow, w towarzystwie posła Bułgarii w Warszawie, złożył wizytę min. Bonimowi, który przyjął go w obecności sekret. gen. MSZ, ambasadora Wierbłowskiego i chargé d'affaires RP w Sofii — Chanachowicza. Ministrów: Terpezew, Dobrew i Karadzjow złożyli wizytę ministrowi

skiego i polskiego, przeszli przed frontem oczekujących na lotnisku delegacji społeczeństwa, **WITANI PRZY ZEBRANE TŁUMY OWAJNYMI OKRZYKAMI**.

Następnie obaj Premierzy odebrali defiladę kompanii honorowej po czym udali się do przygotowanych dla nich rezydencji.

Premier Dymitrow i wicepremier Kolarow, w czasie swego pobytu w Warszawie, zamieszkał w pałacu Myśliwskim w Łazienkach. W pałacu Wilanowskim zamieszkał wicepremier Georgiew oraz ministrowie Terpezew, Dobrew, Tonczew, Badurow i Karadzjow.

Wizyty oficjalne

Premier Dymitrow i wicepremier Kolarow i Georgiew złożyli wizytę premierowi Cyrankiewiczowi. Przy wzięciu obecni byli: wicepremier Gomułka, wicepremier Korzycki i min. Bonim ponadto poseł Bułgarii w Warszawie Tagarow i chargé d'affaires RP w Sofii — Chanachowicz.

W godzinach popołudniowych wicepremier i minister spraw zagr. — Kolarow, w towarzystwie posła Bułgarii w Warszawie, złożył wizytę min. Bonimowi, który przyjął go w obecności sekret. gen. MSZ, ambasadora Wierbłowskiego i chargé d'affaires RP w Sofii — Chanachowicza. Ministrów: Terpezew, Dobrew i Karadzjow złożyli wizytę ministrowi

Po zwycięstwie obozu demokracji w Finlandii

HELSINKI (PAP). W związku z zakończeniem kryzysu politycznego w Finlandii, przewodniczący demokracji, w związku z zwycięstwem obozu demokracji, w tym samym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Finlandii.

Dlaczego trwa wojna w Palestynie?

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Georgi Dymitrow w Warszawie

W piątek 28-go b. m. o godz. 13.10 przybył na lotnisko, na Okęcu premier Bułgarii Georgi Dymitrow wraz z członkami rządu. Gościł u premiera Cyrankiewicza. Na zdjęciu: obaj premierzy przechodzą przed kompanią honorową. Na prawo: wiceminister Obrony Narodowej, gen. Jaroszewicz.

Dziś wybory w Czechosłowacji 8 milionów obywateli stanie do urn

Nowy parlament liczyć będzie 300 posłów

Dziś ponad 8 milionów obywateli czechosłowackich staje do urn wyborczych. Nowy parlament, który powołany zostanie do życia, liczyć będzie podobnie jak poprzednie ustawodawcze Zgromadzenie Narodowe 300 posłów, z czego 225 wybierają tzw. historyczne ziemie czeskie, a 75 Słowacja.

Demokratyczna w najszerszym pojęciu ordynacja wyborcza gwarantuje każdemu obywatelowi 8-prze-miennie prawo głosu. Poza wice-ministrów i elementy spekulacyjne. Ogółem liczba pobawionych głosu przez poszczególne komisje akcji wyborczych nie wynosi 1% uprawnionych do głosowania.

Akcja przedwyborcza w esym kraju przebiegała pod hasłem wzmożenia wysiłków produkcji. Robotnicy czechosłowacy na wezwanie robotników fabryk „Bat” ze Złina podjęli akcję przedwyborczą w celu zwiększenia produkcji. W akcji tej wzięli udział wszystkie fabryki, kopalnie i zakłady przemysłowe.

W ciągu bieżącego tygodnia nadeszły biuletyny z 3 kopiami okręgu ostrawskiego, zawiadamiające nie tylko o przedłożeniu najwyższych rekordów wydobycia węgla, lecz także o całkowitym wykonaniu planu dwuletniego.

Poszczególne organizacje terenu wo czechosłowackiej partii komu-

nistycznej zameldowały o ukończeniu akcji. W ramach której członkowie partii ofiarowali republiki 30 milionów bezpłatnych pracogodzin.

Opozycja, mimo iż miała wszelkie prawa i możliwości, nie zdolała wykonać swojej listy. Poszczególne osobistości nie były w stanie zebrać na poparcie swych kandydatów wymaganej ilości 1000 podpisów. W ta-

Przemówienie Premiera Gotwolda

Przemawiając w prasowej fabryce silników lotniczych premier Gotwold zwrócił się z wezwaniem do narodu, by zainicjował swą jedność i oddał głos na wspólną listę kandydatów Frontu Narodowego. Premier podkreślił, że głosowanie za pomocą białych kartek oznacza poparcie reakcji, która liczy na wojnę, poparcie idei odwrócenia niemieckiego i przygotowanie nowego Monachium, które doprowadziłoby do nowej agresji niemieckiej.

Nacelnym zadaniem rządu po wyborach będzie wprowadzenie w życie nowej konstytucji.

Mówiąc o wydarzeniach politycz-

kiej sytuacji wyborcy czechosłowaccy stają przy urnach wyborczych przed dwiema alternatywami: odda- nia głosu na listę Frontu Narodowego lub też oddania białej kartki, oznaczającej poparcie swego dotychczasowego rządu.

Lista wyborcza Frontu Narodowego ma za sobą poparcie całego narodu. Figurują na niej nazwiska przywódców wszystkich partii politycznych, reprezentowanych w rządzie.

Dla nikogo nie ulega wątpliwości, że Front Narodowy odniesie wielkie zwycięstwo.

Przemówienie Premiera Gotwolda

Przemawiając w prasowej fabryce silników lotniczych premier Gotwold zwrócił się z wezwaniem do narodu, by zainicjował swą jedność i oddał głos na wspólną listę kandydatów Frontu Narodowego. Premier podkreślił, że głosowanie za pomocą białych kartek oznacza poparcie reakcji, która liczy na wojnę, poparcie idei odwrócenia niemieckiego i przygotowanie nowego Monachium, które doprowadziłoby do nowej agresji niemieckiej.

Nacelnym zadaniem rządu po wyborach będzie wprowadzenie w życie nowej konstytucji.

Mówiąc o wydarzeniach politycz-

nych z lutego b.r. premier Gotwold oznajmił, że gdyby reakcja oddała się dokonac przewarto- nie-ważliwie zorganizowały ona wy- bory, lecz byłyby to wybory za- dobne do wyborów w Grecji, Chi- nach lub Włoszech. Takich wyborów nie będzie w nadchodzącej nie- dziale — BEDA TO WYBORY CZE- CHOSŁOWACKIE.

Premier podkreślił następnie, że nie z przedmiotów obecnego rządu nie otrzymał z prawa przedsta- wienia własnej listy kandydatów, wy- pętlił tysiącami podpisów. Brak listy wy- borczej opozycji nie oznacza, że opo- zycja nie istnieje, lecz że nie ma ona programu konstytucyjnego i że **S.M. BOLEM JEJ JEST PUSTA KASZKA- KA**. Premier wyraził przekonanie, że żadną prawdziwą patriotą czechosło- wacką, żaden przyjaciel postępu nie będzie głosował za pomocą białej karty.

»Niech każdy z was złoży głos na wspólną listę kandydatów Fron- tu Narodowego — powiedział w za- kochaniu premier Gotwold. — **MONACHIUM NIGDY SIĘ NIE POWTORZY**, niech wola narodu pozostać na najwyższym prawem w naszej Republice!»

Francuskie Zgromadzenie Narodowe zatwierdziło układ z Polską

PARYŻ (PAP). Francuskie Zgro- madzenie Narodowe ratyfikowało francusko-polski układ handlowy. Na posiedzeniu wygłosił przemówienie min. Bidault, który oświadczył m. in. że należy wciągnąć w życie euro- pejską jedność gospodarczą.

Europa Zachodnia — powie- dział Bidault — potrzebuje Euro- py Wschodniej i na odwrót. Układ francusko-polski stanowi krok na- przód na tej drodze.

Pokoukania handlowe brytyjsko - radzieckie

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Dwulicowa gra Ameryki w sprawie palestyńskiej

Przedstawiciele USA »korygują« oświadczenie Trumana

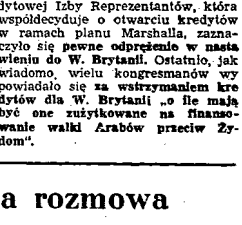
WASZYNGTON (Obsl. Wł.) — Jak donosi korespondent brytyjski Reuters, ofiarni przedstawiciele USA przegają »korygowanie« w sprawie pale- stynskiej USA dla Izraela. Prezydent Truman oświadczył na konferencji prasowej, że jeśli polityka okazała się nieudana, w obawie, gdy państwo Izraela będzie już w pełni czystowało, zajmie się nią bank „Eks- portowo-Importowy».

Określenie „w pełni czystowało“ uważane jest za wskazówkę, że o- pozytne nie może być mowy przed uznaniem Izraela przez USA równo- ważnie do Jare. Prezydent Truman o- świadczył również, że „jak dotąd, nie ma ni wiadomo o oficjalnej pro- śbie o polityczną“, z czego wynika, iż apel Weizmana nie uważa- ny jest za krok formalny.

W dniu 28 b.m. w komisji kre- dytovej Izby Reprezentantów, która wstąpiła do otwarcia kredytów w ramach planu Marshalla, zazna- czyło się pewne odwrócenie w nast- wieniu do W. Brytanii. Ostatnio, jak wiadomo, wielu kongresmanów wy- powiedziało się za wstrzymaniem kre- dytów dla W. Brytanii „o ile mają być one wykorzystywane na finanso- wanie walki Arabów przeciw Zy- dom».

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Przyjacielska rozmowa

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

Właśnie w tym czasie, w którym wyjątkowo przebieg i charakter ostatnich wydarzeń w Palestynie.

CZY ZNASZ BAJKI I. Krasickiego?
Przekonasz się o tym, biorąc udział w naszym nowym konkursie rysunkowym z nagrodami
WKRÓTCE PIERWSZY RYSUNEK

Calciferol — skondensowana witamina D zwycięża gruźlicę skóry i krtani

Nieuleczalna dotąd choroba, gruźlica skóry, została zwalczona! Zbawionym środkiem jest calciferol, skondensowana witamina D, stosowana od dawna, jednak w zbyt małych dawkach. Obecna, udoskonalona produkcja, umożliwia stosowanie dużych dawek, które likwidują chorobę w ciągu 12 — 15 miesięcy. Leczenie to wprowadzono w życie we Włochy, prawie jednocześnie w Belgii, Francji i Anglii.

W Polsce gruźlica skóry jest chorobą dość rozpowszechnioną. Ciępieli na nią około 50 tys. ludzi, nowo sukcesy leczenia są w ręku dnia nas specjalnie ważne.

W Polsce zastosowany został calciferol po raz pierwszy w 1946 r. w klinice warszawskiej przez znanego specjalistę dermatologa, prof. dr. Grzybowskię.

Calciferol trzeba sprowadzać z zagranicy. — Nasza własna produkcja już w najbliższej przyszłości całkowicie zaspokoi ten brak — twierdzi m. in. prof. Grzybowski, kierownik Wydziału Zooprodukcji Farmaceutycznego w Ministerstwie Zdrowia. — Produkcyję witaminy oleistej prowadziliśmy

WKRÓTCE BĘDZIEMY PRODUKOWAĆ CALCIFEROL

W mojej klinice — wyjaśnia dalej prof. Grzybowski — ilość calciferolu jest wystarczająca. Inne kliniki skarżą się na pewne braki. Są trudności.

Gruźlica skóry stała się uleczalna

LECZYMY JUŻ CALCIFEROLEM

Mamy w tej chwili w leczeniu około 600—800 chorych na gruźlicę skóry — mówi nam profesor, oderwany na chwilę z klinicznej sali chorych. — Leczenie calciferolem jest tanie i wygodne, nie zmusza pacjenta do leczenia w szpitalu. Jedynie chorzy o bardzo zaawansowanej gruźlicy muszą przez pewien czas pozostawać w szpitalu, na ogół jednak prowadzą leczenie systemem ambulatoryjnym.

Chorzy otrzymują dawki lekturysta na określony przeciąg czasu — przeważnie dwa tygodnie. Po okresie tym znów zgłasza się do szpitala po nową dawkę lekturysta. Taki system umożliwia stałą obserwację chorego.

Leczenie, jak nas dalej informuje prof. Grzybowski, jest przeważnie bezpłatne. Koszty pokrywa Ministerstwo Zdrowia. Ubezpieczalni S.S. i inne instytucje. (W r. b. Ministerstwo Zdrowia przeznaczycie na zakup leku 10 mil. zł., na leczenie — 25 mil. zł.).

Zasadniczo koszt lekturysta nie przekracza 10 zł. dziennie. Jeżeli potrzebny jest dodatkowy posiłek — 50 zł. koszty wzrastają do 500 zł. dziennie.

Wyniki są rewelacyjne! — zapala się profesor. — Choroba została zupełnie zwalczona. Jeżeli była już zaawansowana, po wyleczeniu pozostaje zgrubienie nasćorka. Początki gruźlicy leczą calciferol bez siadu.

Przed wojną leczenie społeczne gruźlicy skóry praktycznie nie istniało. Istniała tylko gruźlica skóry i płenięcza, a przez to — dodaje doktor — gruźlica skóry jest chorobą wazną ubogich, starzy się zwłaszcza wśród rolników.

Leczenie prowadzono metodami fizycznymi: naswietlaniem Finsenca, warcówką, masażami, leczono przy pomocy samotyżycy — Tewelso — to 15 lat, było uważane i nie dawało

całkowitych rezultatów, toteż większość chorych zarzucała leczenie.

WKRÓTCE BĘDZIEMY PRODUKOWAĆ CALCIFEROL

W mojej klinice — wyjaśnia dalej prof. Grzybowski — ilość calciferolu jest wystarczająca. Inne kliniki skarżą się na pewne braki. Są trudności.

Calciferol trzeba sprowadzać z zagranicy. — Nasza własna produkcja już w najbliższej przyszłości całkowicie zaspokoi ten brak — twierdzi m. in. prof. Grzybowski, kierownik Wydziału Zooprodukcji Farmaceutycznego w Ministerstwie Zdrowia. — Produkcyję witaminy oleistej prowadziliśmy

WKRÓTCE BĘDZIEMY PRODUKOWAĆ CALCIFEROL

W mojej klinice — wyjaśnia dalej prof. Grzybowski — ilość calciferolu jest wystarczająca. Inne kliniki skarżą się na pewne braki. Są trudności.

już przed wojną. Potrzebną witaminę krystaliczną będziemy obecnie wyprodukować na wielką skalę. Sprawa jest dość trudna. Trudności stanowi brak odpowiednich maszyn i urządzeń, ale i temu przemysł stara się zaradzić.

Dla całkowitego pokrycia zapotrzebowania krajowego potrzebujemy rocznie około 16 kg. calciferolu. Miesiąc temu sprowadziliśmy z Danii 10 kg tego leku i otrzymaliśmy z darow. UNRRA — 4 kg, 700 gr. Całą tę ilość przerabiamy w tej chwili na drażetki fabryka Spiess w Tarchominie (fabryka wyrabia około 1/2 mil. drażetek miesięcznie). Wkrótce pierwszy transport leku zostanie rotroprowadzony do kraju.

Prócz tego przesyła nasz wyprodukujemy w r. b. około 5 kg. calciferolu w specyfku. Pozostanie więc nam już i zapas na rok następny.

W aptekach można będzie nabywać calciferol w formie odżywczych specyfików, natomiast zbyt ryzykowne byłoby dopuścić do wolnej sprzedaży dużych dawek (tabletki — 50.000 jednostek), stosowanych w leczeniu gruźlicy skóry.

Ministerstwo Zdrowia przydzieliło calciferol 8 klinikom uniwersyteckim, sądząc odciera o do chorych.

Lek ten ma duże znaczenie także i w leczeniu gruźlicy krtani. Doświadczania w Sanatorium Naukowych w Zakopanem daly wyniki pozytywne.

— Gruźlica skóry i krtani jest zwalczona! — powtarza jeszcze raz dr. Grzybowski i pośpiesznie odchodzi do swych pacjentów. B. R.

Droga pomników kamiennych Od Indii przez Afrykę do Anglii

W wielu krajach Europy Zachodniej zwracają uwagę tajemnicze pozostałości kamienne w postaci kamiennych głazów, ustawionych w szczególny sposób.

Są to bądź tak zwane „menhiry” — wysokie głazy, stojące pionowo na podobieństwo kolumn, bądź „dolmyny” — leżące poziomo na ziemi, względnie na głazach podpo-

rach, a które według odwiecznych podań stanowiły ofiarne starożytnych kapłanów. Bóg w czasach namy wielkie zbiorowiska głazów zbiorowiska związane z tajemniczymi obrzędami jakiegoś nieznanego kultu religijnego.

Szczególność ciekawe zbiorowiska się na wyspach głazów znajdujemy w Bretanii (prowincja Francji) i w An-

Pozostałości świątyni w Stonehenge — budowanej na 2.000 lat przed Chrystusem

Miasto tysięcy pieczar twór „złotego wieku” gruzińskiego

Połowa XII-w wieku — to okres wielkiego rozwoju kultury i państwa gruzińskiego. W tym czasie w tym miejscu, gdzie obecnie znajduje się miasto pieczarowe — Vardzija, przetrwały twór gruzińskiego „złotego wieku”.

Dziś i tak i setki pieczar istniały tu zawsze. Ale dopiero gigantyczna pracownia tysięcy niewolników i jenoż wojennych przekształcała te pieczary w systematyczny, połączony chodnikami i tarasami gród skalny. Budowę Vardziji rozpoczął w XII-w wieku Jerzy III, a ukończyła u schyłku swego panowania królowa Tamara. Było to miasto-forteca, w murach której poza ludnością cywilną przebywało stale ponad 20.000 wojowników. Jej podziemne magazyny i umocnienia posiadały rozległą sieć tuneli, które łączyły miasto z okolicznymi zamkami i fortecami — Tmogwi, Nakalawi i Vanis-Kvabi. Była to wysunięta najdalej na północ mocna placówka graniczna państwa gruzińskiego, potężny bastion obronny i baza wypadowa.

We wschodniej części jaskiniowego miasta, pieczary mają charakter mieszkalny i urządzenie ich cechuje nawet pewien „komfort”: szerokie wykute w skale łóża szafy, zaporkowane w paliki wentylacyjne otworki. Wode do miasta doprowadzał długim tunelem starodawny wodociąg. Vardzija uległa dopiero w XIV zdobywczemu naciświm Tımura. Po raz drugi zniszczone miasto Persowie w roku 1511. Centralny budynek Vardziji — skalna świątynia ze śladami niezłe odgrodzonej zachowanej polichromii — przetrwał do dnia dzisiejszego.

Prowadzone obecnie przez radzieckich uczonych badania archeologiczne i wykopaliskowe uzupełniają luki, istniejące w historii dziejów.

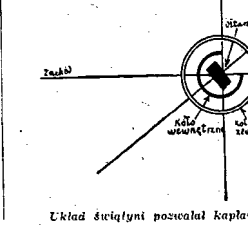
Dr Kallenbergh

DROGA POMNIKÓW KAMIENNYCH

Blizsze badania wykazały, że ustanawiane przez ludzi kamienie-olbrzymie nie ograniczają się wyłącznie do wzmiankowanych miejsc krajów, lecz że obejmują i inne kraje, tworząc tak zwane „drogi megalityczne” pomników kamiennych, która bierze początek w Indiach, ciągnie się następnie przez Persję, Arabię, Afrykę Północną, Półwysep Iberyjski (Hiszpania), Francję i kończy się na wyspach Brytyjskich, w Anglii i Irlandii.

Jakiś nieznanym lud wędrował niedługo po tym czasie, budował pomniki i świątynie kamienne, dokonywał tajemniczych obrzędów religijnych.

Najciekawsze pozostałości spotykamy w Anglii, na wielkich równinach Salisbury, w miejscu zwanym Stonehenge. Olbrzymie głazy pionowo ustawione w szeregu, zgrupowane są w ten sposób, że formują dwa wielkie koła koncentryczne.

Układ świątyni pozwalał kapłanom określać czas robót rolnych.

KAMIEŃ SŁOŃCA

Nie wykluczając możliwości takich krwawych obrzędów, nowe badania wykazały, że świątynia związana była z kultem słońca. Mianowicie, na zewnątrz kręgów kamiennych i w pewnej od nich odległości znajduje się jeszcze jeden kamień, zwany kamieniem „słońca”. Gdy stał się na otwartu w dniu przesilenia dnia z nocą (najdłuższy dzień roku, 21 czerwca), to utrzymać słońce wschodzące dokładnie ponad kamieniem „słońca”.

Również, stojąc na otwartu w dniu wyrównania dnia z nocą (wschód słońca o godz. 6 i zachód o tej samej godzinie wieczorem), zobaczmy słońce wschodzące na krawędzi wewnętrznej kręgu.

Nie ma więc wątpliwości, że obecne zwaliska były w zamierzchłych czasach świątynią słońca, wskazującą rolnikom czas najbardziej dogodny do upraw rolnych, zwłaszcza czas orki i zasiewu.

WIELKIE DZIEŁO RĄK LUDZKICH

Ale co najbardziej zdumiewa wiedzącego, to potęgę wznieśniętych budowli oraz dokonany przy tym nakład pracy. Okazuje się, że większość olbrzymich głazów nie jest miejscowego pochodzenia. Zostały one przywiezione aż z odległej Irlandii na lądziek przez morze, a następnie rzeką. Fotograficzne zdjęcia lotnicze wykazały wyraźnie drogę, wyartą wleczaniem olbrzymich ciężarów od najbliższej rzeki aż do miejsca świątyni, drogę starannie omijającą wszelkie wznieśnienia.

Po sprowadzeniu ich na miejsce, kamienie zostały ociosane, a na zaciosy wysokich na 6 m głazów zostały wciągnięte olbrzymie wagi kamienne.

A wszystkie to przy użyciu prymitywnych narzędzi kamiennych oraz niemal wyłącznie siłą rąk ludzkich.

Tadeusz Zielenkowi

Observatorium astronomiczne w Delhi (Indie), z początku 18 wieku. To dzisiejsze budozce — to instrumenty astronomiczne.

Schody do... nikąd

W Delhi, stolicy Indii, w jednym z rozległych parków stoi szereg olbrzymich budowli. Na pierwszy rzut oka robią wrażenie budynek-niewykonalnych, a zaprojektowanych w skalę gigantycznej. Szczególnie uderzające są wysokie schody, samotne, wiodące do nikąd. Można by pomyśleć, że zbudował je szalony architekt.

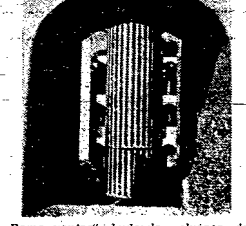
W istocie budowle te są... ukończone. Postawione były w roku 1709, jako obserwatorium astronomiczne, we służbę dokładnych wskazań maha-rady Dżaj-Singha, zakochanego w naukach matematycznych.

Maharadza ten był założycielem miasta Dżajpur i rządził państwem Dżajpur w latach 1699 — 1742. Nosiło ono wówczas nazwę Amber, tak bowiem nazywała się starożytna stolica tego państwa.

Te wspaniałe budowle, wystawione przez Dżaj Singha, służyły pracom

Schody, które prowadzą do nikąd... skomplikowana konstrukcja schodów, która służyła do pomiarów, związanych z ruchem ciał niebieskich.

"Rama yantra", budowla, służąca do mierzenia wysokości i położenia ciał niebieskich.

astronomów hinduskich, którzy przy ich pomocy dokonawali obliczeń astronomicznych, nie znane bowiem jeszcze były wówczas takie przyrządy, jak sekstant czy teodolit.

W zespołe tych olbrzymich budowli uderza największy na świecie zegar słoneczny zwany „Samrath Yantra” a schody jego prowadzą do gwiazd, tworząc przeciwprostokątna dla innej budowli (trojkątnej zwróconej ku biegunowi północnemu).

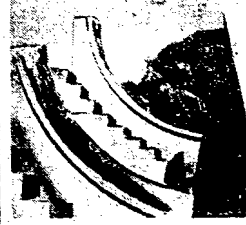
Dwie okrągłe pułki wewnętrznej budowli zwane „Rama Yantra” służą

do mierzenia wysokości i położenia ciał niebieskich. Jeszcze inne budowle. „Dzaj Parkasz Yantra” stanowi swego rodzaju przyrząd do obserwacji i określania ruchów słońca.

Budowla „Dzaj Parkasz” służyła także sztuce astronomów, którym służyła w przeszłości wzmierzona, wiązała losy ludzkie z sytuacją gwiazd na niebie.

Największy na świecie zegar słoneczny.

Złoty wiek — budowa, służąca do pomiarów, związanych z ruchem ciał niebieskich.

Nawozy sztuczne w płynie dwa razy tańsze

Nowością w dziedzinie sztucznych nawozów jest zastosowanie nawozu azotowego w postaci płynnej, np. amoniaku skroplonego, wzgl. roztworzonego w wodnych amoniaku, azotanu amonowego itp.

Azot, dostarczany w tej postaci, jest dwa razy tańszy. Wprawdzie opakowanie wymaga poważnych inwestycji (cysterny kolejowe i samowozowe), bezkoszty, lecz jest w rezultacie droższe, stosowanie zaś bardziej skomplikowane i wymagające odpowiedniej aparatury (np. siewniki) — jednak przewaga kalkulacyjna form płynnych nie ulega wątpliwości.

Poważne ilości płynnych nawozów sztucznych produkowane są już obecnie w St. Zjednoczonych, gdzie plan zapotrzebna na rok 1947/48 przewidyje jedną trzecią całkowitego zu-

życia azotu w postaci płynnej, głównie amoniakalnej.

Przy naszym stopniu uprzemysłowienia i warunkach klimatycznych ożaz stopnia kultury rolnej, zagadnienie to kształtuje się odmiennie, niemniej jest ono interesujące szczególnie dla gospodarstwa dąjących. Gospodarstwa te w miarę inwestowania się powinny wziąć pod uwagę nowoczesne metody nawożenia pomnożonego.

W r. b. z inicjatywą Centr. Hand. Przem. Chem. rozpoczęte zostały pierwsze próby terenowe i laboratoryjne przy współpracy Naukowej Komisji Doradczej dla spraw nawozowych.

Zagadnieniem techniki stosowania już dziś powinny się zająć odpowiednie komórki badawcze maszynownictwa rolniczego, a następnie właściwe zakłady produkcyjne.

Problem nawozów sztucznych w postaci płynnej musi być uwzględniony w projektach rozbudowy polskiego przemysłu nawozowego.

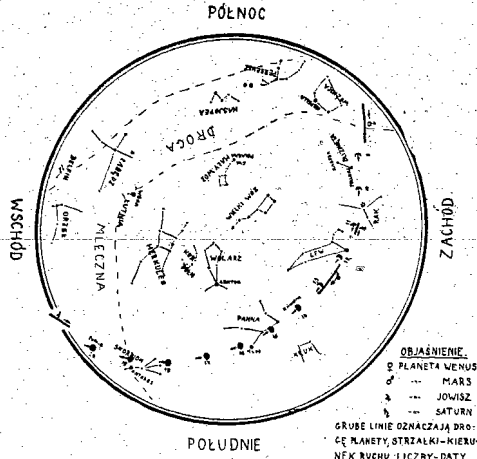

Niebo w czerwcu

Droga mleczna przecina całe niebo

Niebo w połacie czerwca

Mimo, iż stale znajdujemy się na tym samym miejscu Ziemi, niebo nad nami zmienia się w ciągu roku. Dlaczego?

Łatwo wytłumaczyć. Dzieje się to na skutek wędrowki Ziemi dookoła Słońca. Dzięki tej wędrowce okresowo widzimy przed sobą coraz to inne części nieba.

Jeśli wieczorem w czerwcu spojrzemy na niebo — to zobaczymy już blisko zenitu "wyrywocny" Wielki Wóz. Jeżeli w myśli przesuwnąć na południe luk, który tworzy "ziarnany dyszel" Wozu — to natrafimy na żółtą jasną gwiazdę. Jest to Arktur, najjaśniejsza gwiazda z gwiazdozbioru Wolarza, przewidywany blizszym gwiazdozbiorem rozmierzani 30 razy nasse Słońca, a więc liczy około 40 milionów km. średnicy!

Biegając dalej wzrokiem po łuku od Wielkiego Wozu napotykamy na Jasną, białą gwiazdę. Jest to gwiazda zwana Kios (jej łacińska nazwa brzmi Spica). Z nią właśnie Kopernik poczynił szereg pomiarów, które doprowadziły do odkrycia i ogłoszenia heliocentrycznej teorii budowy świata. Gwiazda Kios należał do gwiazdozbioru Panny.

Zwróćmy uwagę na horyzont południowy — wacnodni. Wschodzi tam koło godziny 8 wieczorem i później świeci nisko najwlewsza z planet — Jowisz. Jej średnica jest 12 razy większa od średnicy Ziemi. Posiadaące większych łornetek mogą zobaczyć cztery (z jedenaśtu znanych) najjaśniejsze księżycy Jowisza, krążące dookoła jego tarczy.

Mogą oni zobaczyć także coraz większy, ale i coraz węższy sierp planety Wenus, która jest coraz bliższa Ziemi. Widac ją na zachodnim niebie; szybko zbliża się do Słońca, więc można ją jeszcze obserwować przez pierwsze dwa tygodnie czerwca. Później coraz trudniej, aż wreszcie koło 18 czerwca planeta zniknie zupełnie w blasku słonecznym.

Planety Mars i Saturn świecą coraz słabiej, choć wciąż jeszcze jasno w gwiazdozbiore Lwa. Przesuwają się ruchem prostym (na wschód), przy

MODA PRAKTYCZNA

Modne — ładne — niekosztowne

Pod jednym względem pełna presja i przesady zagraniczna moda dzisiejsza okazała się rozsądna i praktyczna. Mianowicie „zszalała” i nawet popiera opódnęć i błęsk, jako stroj spacerowy, a także i wizytowy, na równi z jednolitą suknią.

Rzecz jest praktyczna, gdyż zmieniając bluzki, nadajemy całemu wyglądowi odmienny i nowy. Z tego powodu jednak wrosły wymagania i co do bluzek: co do spódnic. Bluzki są wrośniejsze, bardziej pomysłowe w

fasonach, urozmaicone krojem, falbankami, wypustkami i nawet kokardami. Linia ramion nadal szeroka, a dół bluzki musi być ściśle dopasowany do stanu.

Spódnice sięgają zaledwie łydek, mocno i obcisłe w pasie, wykładane na biodrach, układane w fałdy i kontrafaldy. Ale modne są też i spódnice gładkie, lub kombinowane: górę przylegają do bioder, a poniżej — fałdy.

Umiędlone dobrane bluzki i spódnice stanowią elegancki i praktyczny strój.

»Kolej elektryczna« w bibliotece Lenina

W państwowej bibliotece ZSRR im. Lenina zbudowano ostatnio swego rodzaju „kolej elektryczną”, służącą do przewożenia książek na terenie biblioteki.

Kolej ta składa się z metalowej rury, wewnątrz której ułożono są szyny, na nich posuwają się miniaturowy pociąg, złożony z dwóch wagonów i elektrowozu.

Pociąg przewozi jednorazowo około 50 kg książek, jadąc z szybkością 15 kilometrów na godzinę. Długość drogi wynosi 400 metrów.

Jeśli wziąć pod uwagę, że biblioteka im. Lenina zawiera 11 milionów tomów i obsługuje wiele tysięcy czytelników dziennie, zrozumiałe się stanie, że wprowadzenie automatycznej kolejki ułatwi znacznie pracę pracowników biblioteki i usprawni obsługę.

Najdłuższy list na świecie

Pomyślmy... 164-metrowy list. Bez sprzeczenia jest to najdłuższy i może najbardziej ozdobny list na świecie. Przesłany został jako adres narodowi koreańskiemu marszałkowi Stalinowi. Napisany jest na pięknym i ciekawym materiale jedwabnym, z frezami, wypisaną haftem w języku koreańskim. Pismo koreańskie, podobnie jak chińskie oraz japońskie, ma charakter nieskrępowany, czyli obrazkowy, jak hieroglify egipskie.

List — zasłona wystawiony został na pokaz w Muzeum w Moskwie.

Wypisany haftem na zasłonie najdłuższy list na świecie.

Organizm dorosły wydziela substancje chroniące włosy

Często zdarza się widzieć dzieci, których włosy pokryte są brzydkimi plamkami wypadających włosów. Plamy znikają same z chwilą doświadczenia dzieci do piśnolności.

Dermatologia (nauka o chorobach skórnych) wykazała, że chorobe powoduje specjalny grzybek, organizm b. pierwotny w rodzaju pleśni i że kwasy tłuszczowe, wyciągnięte z włosów ludzi dorosłych, nieznacznie powalają chorobę grzybki szybko i skutecznie.

Postanowiono zatem wydzielić z tych kwasów substancje działające aktywnie.

W tym celu, z 45 kg włosów pochodzących z 1000 zabiegów fryzjerskich, u ludzi dorosłych, wyprodukowano 200 gramów kwasów, z których wyodrębniono ów pierwiastek

Coraz mniejsze i oszczędniejsze samochody i motocykle

W pełnej szybkości na wzniesiu. Włoski konstruktor z Bolonii znacznie dumny jest ze swego dzieła.

We wszystkich bodaj krajach cywilizowanych inżynierowie-konstruktorzy prowadzą studia nad zbudowaniem małego samochodu, zarazem możliwie najoszczędniejszego i o największych zaletach użytkowych. Ostatnio zaprezentowano szereg typów tego rodzaju samochodu „popu larnego”, a także motocykla. Wybitnym konstruktorem brytyjskim w tej dziedzinie jest John Cooper, który opracował parę modeli małych samochodów. Wyposażone są one w motor jednocylindrowy, taki, jaki miał dotychczas zastosowanie w motocy-

aktywne: kwas pelargonowy. Znany w chemii, może on być otrzymany bądź drogą syntetyczną, bądź też za pomocą destylacji rośliny Pelargonium roseum, odmiany tak popularnych u nas geranii.

Ponieważ okazało się, że woleńsi kwasu wprost w skórę i chore włosy nie daje pożądanego rezultatu, lekarze stopniowo doszli do przekonania, że grzybki znajdują się w wewnętrznych kanalikach włosów i że rogowa pokrywa włosa (keratyna) nie dopuszcza kwasu pelargonowego.

Natomiast formujący się w dorostającym organizmie kwas sterylizuje cebulkę włosa, która wypuszcza nowy, zdrowy włos po wypadnięciu dawnego chorego. (D)

Pieczek węglowy, wstawiany do kominka.

W walce o oszczędność opalu

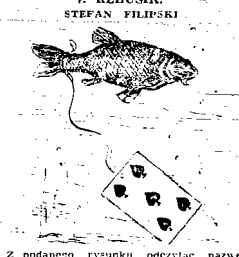
Odczuwany niedostatek węgla w Anglii znawca społeczeństwa angielskiego do ciężkiej walki o oszczędność w gospodarce przy cennym środkom opalowym.

ROZRYWKI UMYSŁOWE

pod kierownictwem Wł. Lubnara i R. Miałkowskiego

2-ci TURNIEJ ZADANIOWY

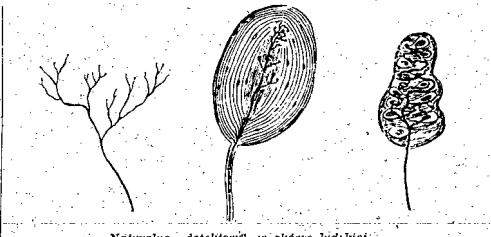
7. REBUSIKI
STEFAN FILIPSKI

Z podanego rysunku odczytać nazwę instrumentu muzycznego.

ODPOWIEDZI

1. Koniopieślik L. Poznań. Kalambury pomysłowe, lecz w wykonaniu niedużym. Prosimy o nową próbę. 2. Alenawiz W. Łabęz. Dziękujemy za porządnie wykonane. 3. Martel. Skarżysko Kam. „Założenie litograficzne” były przyjemne. Prosimy o zadanie innego typu. 4. J. S. Warszawa. Sprawy omawiamy przy rozstrzygnięciu konkursu. Dziękujemy za pamięć. Przesyłamy podziwianie. 5. Tomczak K. Warszawa. Jedną z nadesłanych zadań, zamieszczone. Prosimy o dalsze. 6 i 7. Włocławek. Leonard. Wyszków i Przeworski Roman. Okazy. Właściwy z radością staraliśmy się wykonać. Wykazaliśmy zadowolenie z uwzględnienia udziału w konkursach autorskich.

Naturalne „detektory” w skórze ludzkiej.

W Leatherhead pod Londynem została założona kosztiem 350.000 funtów sterlingów stacja badawczego Świadeźnika opalana węglem i koksami. Różne jej wynalazki i ulepszenia są już wprowadzane w fabrykach, elektrowniach i piecach hutniczych, tak że przewiduje się zastosowanie milionów kilogramów rocznie.

Niezbednej reformy domaga się zwłaszcza zakorenowany od wieków w całej Wielkiej Brytanii, zwyczaj opalania mieszkam węglem, pływającym ogniem w okarych kaminiach. Jest to tradycyjne, niewątpliwie przyjemne, ale również wybitnie niepraktyczne i nieoszczędne.

Zalążony rysunek przedstawia na danie ulepszonego węglowego piecyka, wstawionego do kominka. Dzięki termometrom umieszczonym w różnych punktach kompostowego rusztowania, personel naukowy stacji dowiadywać jest w stanie określić przenikliwość ciepła w różnych kierunkach oraz stopień nagrzania całości ichy. (t.z.)

Zmysłu skóry naszego ciała

Skóra nasza jest wrażliwa na ból, o czym przekonywa nas choćby ukłucie igłą.

SZACHY

Dwa mistrzostwa świata

Triumf szachistów radzieckich

Po jedenaśtu tygodniach zaciekłej walki zakończył się rozgrywki tytułu mistrza świata w grze partyjnej. 16 maja rozegrano ostatnią rundę, która choć nie mogła być wybitną na wyrost, gdyż dwie pierwsze mecze zostały rozstrzygnięte wcześniej, przyniosła jednak na zakończenie jedną jeszcze sensację: — zwycięstwa Keresza z Botwinnikiem.

Mistrzem świata został arcymistrz radziecki Michaił Botwinnik, zdobywając 14 p. z 20 możliwych. Wygrał 10 meczów, remisował 4, przegrał tylko dwie — z Reszewskim i z Ewensenem. Wyróżnił się Smysłowem 2, z Reszewskim 1 i po 1 meczem i pol. z Keresem 4:1, z Ewensenem 4:1 i 2:1 pol.

Wicemistrzostwo zdobył niespodziewanie najmłodszy z uczestników turnieju, W. Smysłow. Wygrał on mecz z Reszewskim 2:1, z Ewensenem 2:1, z Keresem przegrał w identycznym stosunku, jak z Botwinnikiem — 2:1.

Arcymistrz USA, Reszewski, zawdzięcza swoje trzecie miejsce wygranej meczowi z Keresem (4:2). Ewensen pokonał 4:1 i 2:1 pol.

Wszystkim uczestnikom turnieju do tak niskiej lokaty przyczynili się przede wszystkim koleśki zagrań. Wskazywano mecz z Botwinnikiem. Keres ma najwyższe punktowo zwycięstwo w meczu z Ewensenem w stosunku 4:1 i 2:1 pol.

Polski szachista mistrzem świata

Niemal jednocześnie z ogłoszeniem wyników poszczególnych turniejów ogłoszono wyniki obliczeń punktów w mistrzostwach międzynarodowych. I tu natomiast jeden z najlepszych szachistów Polski, mistrz świata w kompozycji szachowej na rok 1937 został Marian Wrobel, wygrywając przed mistrzem polski, przez ósmdziesiąt Związek Międzynarodowy, odrzucający niedawny Zwyczaj-Konwentem Zasady z okazji jubileusz 25 lat pracy w tej dziedzinie.

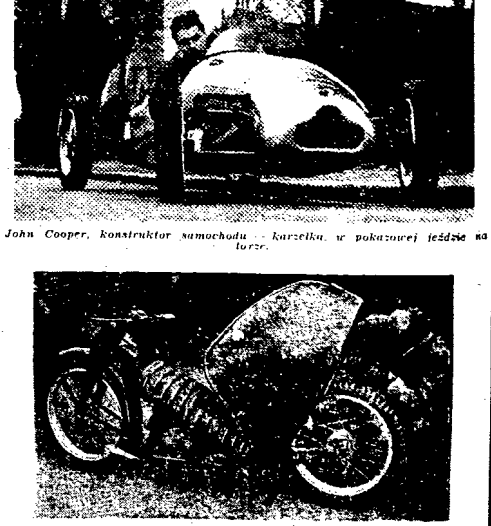
M. Wrobel zdobył tytuł bezapelacyjnie, uzyskując nad wicemistrzem — E. Hasenbergem (USA) — 12 z 10 p. przewagi!

Wyniki obliczeń podano w formie listy 26 najlepszych kompozytorów.

Na liście tej widnieją poza tym jeszcze dwa polskie nazwiska: S. Lumbacha i T. Czajkowski.

Mistrzostwo narsternu składamy naszymi decyzjami gratulujemy.

Redaktor: K. MUSZAKOWNA

John Cooper, konstruktor samochodu — karcelku, w pokazowej jeździe na torze.

Taki oto przedek dzisiejszych samochodów zbudowany został w 1898 r. Jest model o silniku 1/2 HP, który trzeba było zmniejszyć do 40 km. Ale na ówczesny był on — ósmym cudem świata.

W motocyklu, opracowanym przez włoskiego inżyniera, ciekawie roztęczyła na sześcian sześcianu.

Cztery miliony zł kredytów na remonty i odbudowę budynków w Częstochowie

Jak w swoim czasie podaliśmy, dla Częstochowy został przyznany w ramach Państwowego Planu Inwestycyjnego na cały rok 1948 kontyngent kredytu na akcję zabezpieczeniowo-budowlaną w wysokości 4 milionów złotych.

Słabości i słabostki

Widłomno, że człowiek nie jest doskonały. Każdy z nas ma zalety i wady, takie i inne słabostki i słabostki. Trudno więc wymagać, żeby zmieniła się natura człowieka. Tak jak z dechu nie będzie nigdy senny, a ze zwierku brzozy. Należy byłoby tego by się tego spodziewać i uwzględnić, że u nas ma się znaleźć i uwzględnić na umolności ludzkie.

Jedną z tych słabostek ludzkich jest próżność. Chęć błyszczenia, imponowania, reklamowania własnej osoby. Ale gdyby to wszystko do kupy nie było męczące dla otoczenia, -nikomu nie przeszkadzałoby.

Najwięcej jednak kłopotu z tym ludzkim zawiłowaniem do reklamowania się i powleczaniu sobie szczerze - urasa codzienna.

- Czy któryś z naszych czytelników próbował kiedyś napisać sprawozdanie z takiej czy innej akademii, z takiego czy innego otwarcia lub zamykania, z takiej czy innej uroczystości? Naprawdę nie. Być może przyczyną jest to, że zalety są łatwiejsze do wypowiadania niż słabostki. Nie chodzi tu o samo pisanie, ale o „echa” tego sprawozdania.

Zazwyczaj na większych zgromadzeniach przemawia spora garstka ludzi. Przeważnie oficjalnych przedstawicieli, matadorów i notabliów. Rzecz prosta, że w sprawozdaniu wyrażają się ich opinie w koleśności zabierania głosu, a w wypadku, gdy chodzi o zagadnienie większej wagi cytują się również fragmenty przemówień, oczywiście w wypadku, gdy zawierają oryginalną myśl lub stwierdzeniem czegoś nowego, a nie powtarzaniem prawdy już społeczeństwu notorycznie znanych.

Co zrobić jednak z całą plejadą „głaszących się do glosu”, którzy właściwie potwierdzają tylko to, co już zastyszył kilka minut wcześniej, lub innymi słowami wyrażają te same myśli?

Wymyślić ich w sprawozdaniu, czy nie? Szczególnie wtedy, gdy lista mówców jest dość pokaźna. Sprawozdanie stanie się rozdziałem, niekiedy dla wielu tysięcy czytelników dziennika, którym te wszystkie nazwiska są obce i nie mówią.

Nawozy sztuczne na legitymację Zw. Zawodowych

Towarzystwo Ogródków Działkowych w naszym mieście przydzieli nawozy sztuczne pracownikom fizycznym i umysłowym wszystkich-tutejszych zakładów-pracy oraz instytucji państwowych i samorządowych, którzy posiadają ogrody przydomowe.

Realizacja nowej struktury spółdzielczości w naszym woj.

W związku z reorganizacją spółdzielczości, mającej na celu przystosowanie jej do potrzeb Polski Ludowej, przagniemy zapoznać naszych czytelników z realizacją nowej struktury spółdzielczej na terenie naszego województwa.

Reforma spółdzielczości zapoczątkowana uchwałami Rady Głównej Zw. Rewizyjnego Spółdzielni, powziętymi w lipcu 1947 r. a następnie rozwiniętymi w uchwałach II Zjazdu Zw. Gosp. Spółdzielni „Spolem”, który się odbył w listopadzie 47 r. w Warszawie dobiega końca. Od tego momentu zaczęła się w miejscach prac w Centralach Spółdzielczych i w terenie. Obok przygotowania teoretycznego, są również akcją realizatorską tych nowych form strukturalnych na dole.

Prezydent R.P. BOLESŁAW BIERUT OBJAŁ PROTEKTORAT NAD TUDR DE POLOGNE

W dniu dzisiejszym otrzymaliśmy wiadomość, że p. Prezydent Rzeczypospolitej Bolesław Bierut objął protektorat nad Wyciągiem dookoła Polski, organizowanym przez Spółdzielnię Wydawniczą „Czytelnik”.

W TYGODNIU LOTNICZYM ZAPISZ SIĘ DO LL

Objęcie protektoratu nad tą imprezą sportową przez Pierwszego Obywatela Polski, jest najlepszym dowodem doceniania przez najwyższe czynniki państwowe zagadnień sportu i jego rozwoju.

Pracownicy Zjedn. Kopalń Rudy Żelaznej już jadą na wczasy letnie

A DZIECI SKORZYSTAJĄ Z PÓKOLONII I KOLONII

W okresie powojennym w ramach akcji społecznej wszystkie Zjednoczenia starają się o wysłanie swych pracowników na wczasy letnie oraz troszczą się o to, aby dzieci robotnicze mogły skorzystać z pólkolonii i kolonii letnich.

Szkoły jedenastoletnie w naszym okręgu szkolnym

W ciągu ostatnich dwóch tygodni miejscowi inspektorzy szkolni przy współdziałaniu kuratora Okręgu Szkolnego Kieleckiego ob. J. Wiktora badali warunki terenowe w mieście i powiecie częstochowskim celem zorientowania się, gdzie przede wszystkim winny być założone szkoły jedenastoletnie.

Powiatowy zjazd delegatów Kół M. W. „Wici”

W sali Liceum i Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w naszym mieście odbył się powiatowy walny zjazd delegatów Kół Młodzieży Wiejskiej „Wici” z powiatu i miasta Częstochowy.

Wyrok na Łakotę utrzymany Sąd jedynie zmienił kwalifikację przestępstwa

Komunikowaliśmy w swoim czasie o skazaniu przez Sąd Okręgowy na półtora roku więzienia mieszkańca naszego miasta Piotra Łakotę za oszustwo mieszkaniowe.

ROK WIEZIENIA ZA KRADZIEŻ CUKRU

Stefan Jagusiak, Piotr Jedryka i Stefan Walaszczak przewiezli transport cukru z Państwowego Centralnego Handlowego w Częstochowie do Włoszczyzny, ukryli jeden worek cukru wagi 50 kg na szkole Centrali. Wyrokiem Sądu Stefana Jagusiaka i Piotra Jedrykę zostali skazani po roku więzienia i 2 tys. zł. opłat, a Stefan Walaszczak na 6 miesięcy więzienia z zawieszaniem wykonania kary na dwa lata. (6)

cia było zatwierdzenie projektów dekretu w sprawie powołania Centralnego Związku Spółdzielni i Branżowych Central Spółdzielczych oraz wybór Naczelnej Rady Spółdzielczej i tymczasowych władz wymienionych Central.

W dalszym ciągu realizacji nowej struktury spółdzielczości, Zarząd C. Z. S. mianował delegatów wojewódzkich tej instytucji.

U nas delegatem Zarządu Centralnego Zw. Spółdzielczego został ob. Ruszczyński Wacław, dotychczasowy kierownik Okręgu Zw. Rew. Spółdzielni R. P. Równocześnie powołano zostały na terenie naszego województwa następujące Oddziały Wojew. Centrali Branżowych: Oddział Wojewódzkiej Centrali Rolniczej Gm. Sp. Samopom. Chłopskiej z kierownikiem ob. Chertyńskim Aleksandrem, dotychczasowym kierownikiem Wojew. Oddziału Rolniczego „Spolem” w Radomiu, Oddział Woj. Centrali Gospod. Spółdzielni Ogródniczej z kierownikiem ob. Szymańskim Józefem, dotychczasowym st. referentem sp-ni pom. rol. w Zw. Row. Sp-ni w Radomiu. W najbliższym czasie powołany zostanie kierownik Oddz. Wojew. Centrali Spółdzielni Sportowych.

Hiszpania przekaże aliantom złoto zabrowane przez Niemców

Minister Bevin zawiadomił Izbę Gmin, że Hiszpania postanowiła przekazać aliantom 101,6 kg czystego złota, które otrzymała z Niemiec w czasie wojny.

Budujemy Ligę Lotniczą

Z CEGIEŁEK OFIAROWANYCH PRZEZ SPOŁECZEŃSTWO

Jak już wszyscy dobrze wiemy dzisiaj rozpoczyna się Tydzień Ligi Lotniczej. Wykorzystano na będzie celem spopularyzowania w naszym społeczeństwie idei lotniczej i zadziernięcia jak naj-

Akcja Młodzieży Miejskiej na drodze do jedności

W mieście naszym odbyło się zebranie konstytucyjne Miejskiego Komitetu Jedności Organizacji Młodzieżowych. Komitet utworzył się następująco: przewodniczący - Konczyk Jerzy, wiceprzewodniczący - Marynowski Zbigniew, sekretarz - Kohn Adam, kierownik organizacyjny - Witkowski Władysław, kierownik wychowawco-owski - Karwat i kierownik gospodarczy Bardziński.

WALNE ZEBRANIE TPPR

W niedzielę, dnia 6 czerwca odbędzie się doroczne Walne Zebranie delegatów Kół Towarzystwa Przyjaciół Polsko-Radzieckich. Zarząd Główny TPPR reprezentowane będzie wiceminister Zdrowia Tadeusz Michejda. Obrady toczyć się będą w sali Powiatowej Rady Zw.-Zaw. Początek o godzinie 9 rano. (1)

ZA CHOROGE KONIA WZIAŁ ZDROWEGO

Jan Pedziwiatr (ul. Złota) za mianował się konie z Janem Pięknym z Rzgasz. a tym, że Pięknego dopłaci mu 1000 zł i pól mego zta. Jak się okazało koni Pedziwiatra był chory, o czym właściciel jego wiedział. Milicja skierowała sprawę do Sądu. (2)

SZPALIŁ SIĘ POŚCIEL

Onegdaj w mieszkaniu Stanisława i Franciszka Kościelniczków w pobliskich Konopiskach zajęły się od zelaznego pierzeja łożko i pościel, które splonęły wraz z dwoma suszelnikami. Na szczęście pożar nie rozszerzył się, gdyż zdolano go ugasić. (3)

Dzień Częstochowy

ZEBRANIE CZŁONKÓW S. L. Dnia 3 czerwca b. r. o godzinie 19 odbędzie się plenarne posiedzenie członków Str. Ludowego - III Aleja 55, na którym prof. A. Chlap wygłosi referat p. t. „Leoniadas czy Wokulski”.

„Jalność”, akademie poświęcona matkom. - WALNE ZEBRANIE Stowarzyszenia Przemysłowców Polskich odbędzie się dzisiaj o godzinie 10 w lokalu Okręgowego Towarzystwa Przyjaciół Polsko-Radzieckich - Aleja Kosciuszki 6.

PAS RUPTUROWY znalazłony w ubikacji domu nr 21 przy ulicy Najbu. Maryni Pański został odniesiony do redakcji i w przyszłym tygodniu. W konkretnie wzmianki udział Chor. Katedralny.

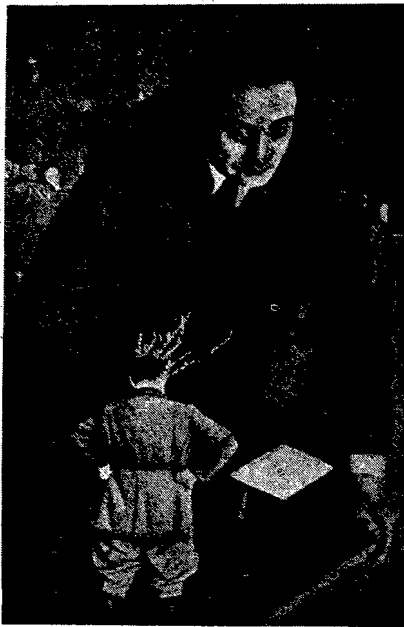
DZIEŃ MATKI zorganizowała dzisiaj Komisja Oddziałowa Kół Młodzieży PCK w naszym mieście. W naszym mieście trwa do 6 czerwca. Spędzamy do końca dnia 12 w kłacie.

Dymitrow contra Goering

Boi się pan widocznie moich pytań, panie presecie Rady Mińskiej! (fotogram z autentycznych zdjęć wykonany w czasie procesu Lipskiego przez Johna Heartha)

Obok głównego oskarżonego, niernormalnego Holendra van der Lubbe, obok niemieckiego działacza lewicowego Torgiera, na ławie oskarżonych zasiadli trzej Bułgarzy: obecny premier rządu bułgarskiego Dymitrow, oraz dwaj jego towarzysze Popow i Taniew. Proces rozpoczął się w Lipsku w październiku 1933 roku i trwał 3 miesiące. Oskarżonych sadził Najwyższy Trybunał Rzeszy Niemieckiej. Jako świadkowie zeznawali dostojnicy partycji z Goeringiem i Goebbelsem na czele. Ten najsensacyjny z procesów politycznych przez długie tygodnie skupiał na sobie uwagę całej opinii światowej. Kilkudziesiątu sędziów zagranicznych zgłosiło go do wyroku obrony oskarżonych. Nikogo z nich jednak nie dopuszczono.

W przededniu inwazji hitlerowskiej na Europę W. Brytania proponowała Niemcom pakt nieagresji

MOSKWA. (PAP). — Ukazał się drugi tom „Dokumentów i materiałów z okresu poprzedzającego drugą wojnę światową”, wydany przez radzieckie MSZ. Dokumenty te pochodzą z prywatnego archiwum von Dirksena, b. ambasadora niemieckiego w Moskwie, Tokio i Londynie, z okresu jego działalności dyplomatycznej w Londynie w latach 1938—1939. Poza tym opublikowano 2 raporty ambasadora niemieckiego w Paryżu, hr. Welczka.

Dokumenty drugiego tomu uzupełniają zamieszczoną w pierwszym tomie historię okresu monarchistycznego i podają szereg nowych danych, dotyczących okresu monarchistycznego. Raporty Welczka, które odnozą się do końca 1936 r. rzucają charakterystyczne światło na politykę ówczesnego premiera rządu francuskiego, Leona Bluma.

Blum dążył do porozumienia z Hitlerem

Blum usiłował wytworzyć wrażenie, że prowadzi politykę antyhitlerowską i wyprzedza się za bezpieczeństwa zbiorowemu. W jaskrawej sprzeczności z tym formalnym stanowiskiem Blum pozostawał propozycja jego minist-

Z DNIA NA DZIEŃ Nie guziki, lecz... zawartość

Do sławy publicystycznej Waltera Lippmanna przyczynił się niemało fakt, że dziennikarz ten, pozostając w wyjątkowo życzliwych stosunkach z multimiliarderni amerykańskimi, dość często pozwala sobie na użyczenie uwagi pod adresem amerykańskich „figur” rządowych. Ten krytycyzm nie oznacza bynajmniej, że Lippman nie solidaryzuje się z generalną linią polityczną, uprawianą przez te „figury”. Naocześnie krytycyzm w artykułach jego jest wprost proporcjonalnie do stopnia życzliwości poszczególnych mężów stanu z tzw. Wall Street. Im mocniej kontakty posiada obiekt publicystyczny, tym „delikatniejsze” artykuły Lippmanna.

Ostatnie liście dyplomacji USA w związku z wymaganą not Waszyngtonu — Moskwa, a także pewne niezręczne wypowiedzi w sprawach walut europejskich, spowodowały, że Dep. Stanu stał się obiektem ostrej krytyki publicznej. Opinia amerykańska coraz częściej demaskuje i piętnuje cele polityczne m. in. Marshalla i jego mowocodawców.

Słupki niepodległe

W Lippman w artykule pt. „Dyplomacja bez guzików”, poruszając ośmieszająco GŁOWNY SEN amerykańskiej polityki zagranicznej, ostro atakuje TECHNIKI I PROCEDURE DYPLOMATYCZNE, stosowaną przez przedstawicieli USA... W zakończeniu artykułu Lippman wzywa, aby twórcy polityki amerykańskiej zastanowili się trochę nad techniką i procedurą dyplomatyczną, „w przeciwnym wypadku rząd dyplomatyczny będzie podobny do doskonale skrojonego ubrania, do którego zapomniano przyszyć guziki”. Ażkolwiek nie posiadamy takich kontaktów z możnowładcami USA, jak Walter Lippman, osmielamy się stwierdzić, że gdyby nawet owe guziki przyszyto, jest więcej, niż wątpliwość, czy dałoby się ukryć CELE POLITYCZNE, do których zdąża „wisiołek” tego „doskonale skrojonego ubrania”. Treść wazy tu więcej, niż forma.

To „uprawdliwienie” stosowania hitlerowskich środków terronu wobec demokratów greckich zezwala niejako rządowi ateńskiemu na dalsze planowanie się w zbrodni.

Proces, który wstrząsnął światem Dymitrow przed frynalem lipskim

W nocy z dnia 27 na 28 lutego roku 1933 Berlin był widownią jednej z najgłośniejszych i naperłomniejszych prowokacji jakie pamięta świat. Prowokacji, której autorami i wykonawcami byli hitlerowcy, a której ofiarą stał się młody ugrupowania postępowego niemiecki lewicy społeczeństwa. Podpalony został gmach niemieckiego parlamentu — Reichstag, a wina za ten czyn rzucano została na komunistów i socjalistów. Przeprowadzone masowe aresztowania, zatrzymujące wielu zagranicznych działaczy lewicy wych. Przygotowano w wielkim rozmachem proces — którego przewód za wszelką cenę wykazywał miały oskarżonych by udowodnić Niemcom światu całą dywersyjną robotę komunistów, by udowodnić, że tym siłom przeciwiwstawić się może jedynie dająca wówczas do zdobycia pełnej władzy, partia narodowo — socjalistyczna.

Siedem miesięcy, które Dymitrow skuty kajdanami spędził w małej celi — nie złamały w nim ducha. Z niewzruszłą swadą i talentem, ze znajomością procedury prawnej niemieckiej, która opowiadał w celach polemizował z oskarżycielami, stał się wprawdzie w Kłopotliwej celi, sto, sytuacją.

„Za granicą słyszy się już zdania, że rozprawy sądowe prowadzą nie ja, lecz pan” — rzucił w przyszłości najwyższej pasji, przewodniczący sędzią Duenger.

Przewodniczący: odczytuje spis księzek znanosciowych postaw rozwiniętych przez Dymitrowa. „Na co te księgi były panu potrzebne?”

—Dymitrow:—Studiowałem je. Ja zaśwasz studuję. Nawet w tej chwili na tej sali studuję waszą sprawiedliwość.

Nieugięta, nieustępliwa postawa Dymitrowa, który z oskarżonego zamienił się często w oskarżyciela sprawiła, że z sali słyszą go do wyczerpania. Wy prowadzają przez poltęję wola on:

KTO WŁAŚCIWIE PROWADZI TEN PROCES?

Prawdziwym i głównym bohaterem procesu lipskiego był Dymitrow. W toku całej rozprawy nieustannie próbował nie ustępliwa walkę nie tylko z prokuratorem i przewodniczącym ale nawet z własnymi, niemieckimi adwokatami.

W. Brytania i państwo totalistyczne

W raportach Dirksena, dotyczących okresu przedmonarchistycznego, stale podkreśla ten fakt, iż rząd brytyjski uważa za główne zagrożenie swoje po litki osiągnięcia porozumienia z Niemcami.

W raporcie z 10 lipca 1938 r. Dirksen stwierdza, że „pierwszym najważniejszym programem Chamberlaina i Halifaxa była i pozostała POLITYKA POROZUMIENIA Z NIEMCAMI. O tym, jak Blum wyobrażał sobie porozumienie, świadczy raport hr. Welczka z 26 grudnia 1936 r. do ówczesnego ministra spraw zagran., barona von Neuratha.

Ta, nie rozmowy hitlerowskiego wysłannika w Londynie

Opinia publiczna W. Brytanii była tak zaniepokojona oburzona monarchistą z państwa, Chamberlaina, że rząd brytyjski — jak stwierdza w swych raportach Dirksen — nie mógł sobie pozwolić na wysuwanie wobec rządów niemieckiego otwartych propozycji porozumienia.

W lipcu przybywa do Londynu doradca gospodarczy rządu hitlerowskiego — Wohltat, który przeprowadził poufne rozmowy z Wilsonem i brytyjskim ministrem handlu zagranicznego Hudsonem. Z inicjatywą przeważającego zdania tych rozmów wystąpił Wilson.

Wilson rozwinął w rozmowach z Wohltatem szczegółowo opracowany program współpracy z Niemcami, przy czym dał do zrozumienia, iż program ten dotyczy się całkowitego porozumienia. Program ten proponowany przez Wilsona obejmował zagadnienia polityczne, wojskowe i ekonomiczne. Wśród propozycji figurował PROJEKT BRYTYJSKO — NIEMIECKIEGO PAKTU O NIEAGRESYJNYM PRZYBYCIEM, który miałby wpływ między innymi na porozumienie w sprawie kolonii i udostępnienie surowców dla Niemiec, uregulowanie długów i współpraca finansowa.

Prac stwierdza stenogram rozmów, że 21 lipca 1938 r. następczym celem do którego dąży Wilson, jest jak najszersze porozumienie brytyjsko-niemieckie we wszystkich ważnych sprawach, jak to początkowo przewidywał Hitler.

Polska sam na sam z Niemcami

Tym samym — zdaniem Wilsona — zostały porzucone i rozwiązane zagadnienia tak wielkiej wagi, iż sprawę, które znalazły się w ślepych zaułku, jak Gdańsk i Polska, zeszyły na drugi plan i straciłyby swe znaczenie. W ten sposób wyrażał on poglądy, które w rzeczywistości były poglądami, które w rzeczywistości były poglądami, które w rzeczywistości były poglądami.

„Decyzja by mnie skazać zapadła już gdzie indziej!”

PAN PREMIER ZEZNAJE... Na salę rozprawy sprowadzono jednak Dymitrowa, podając zeznanie o sprawie Goeringa. Po tych zeznaniach Dymitrow zaspiewuje świątecznymi pytaniami, które przysyła „młodziak Rzeszy tak rozwścieczają, że zrywa się, podbiega do podśladego, wołając: „Ja nie po to tu przyszedłem, by mi pan zarzuty robił” — kanalio podła. Dla mnie jesteś zbrodniarzem, który podpalił parlament”.

Przewodniczący w tym miejscu zwraca się do Dymitrowa: „Uprowadź ten pan, że nie wolno mi na sali uprawiać agitacji. Niech się pan nie dźwi, że świadek przemawia tak ostro”.

Dymitrow: „Ależ ja jestem bardzo szanowny i odpowiedź pana premiera. Widocznie był się pan mych pytań — prezecie Rady Ministrów”.

Ta replika wyprowadza już Goeringa całkowicie z równowagi. Pieniąc się z wściekłości wola w stronę Dymitrowa: „Ja się zastanawiam, czy pan, boję. Pan już dojrzał do szubienicy”.

Gdy Dymitrow w odpowiedzi na groźby roześmiał się Goeringowi w twarz, ten stracił już nad sobą panowanie; wołając dziko: „Wyrzuć tego komunistę! tego szubawca. — Ja — go nauczę — kanalio!”

A gdy na zarządzenie prezesa sądu — policjanci wyprowadzają Dymitrowa — Goering wola za nim: „Czekajno pan, aż się znajdziez pozostawienie, które jest właściwym winowajcą w tym procesie”.

Był to przelomowy punkt procesu. Zachowanie Goeringa z jednej, a Dymitrowa z drugiej strony nie pozostawiało wątpliwości, kto jest właściwym sprawcą, prowokacją, kto jest właściwym winowajcą w tym procesie.

TO FASZYZM JEST BARBARZYŃSKI

W ostatnim słowie swej obrony Dymitrow powiedział: „Panie premierze! Wtem się nikt w Bulgarii ani za granicą nie wierzy w nasz zeznanie, które jest nieprawdą. W Niemczech istnieją inne warunki. Tutaj takie dźwięczne twierdzenie jest nie do zaakceptowania. Nie daję się, że brana mnie se wczesz niaz kuz, — jest mi to obywatelskie prawo, — garski „dżankin” i „barbarzyŃski” naziściom miaz „demum” typem „bulkaniskim”, „dżankin Bulgarem”. Tego zaś nie mogę ponownie milczecem”.

Najbardziej przykrym zjawiskiem

specyficznym urzędzie są pięć i żółte plamy, które powstają przeważnie na skórze wrażliwej na promienie słoneczne. Wskazywano, że w tym czasie w Czechosłowacji do ustnicia tych przykrych wad były częściej niż krem od plam, który był niebezpieczny dla zdrowia. Wobec tego kremu piegi i żółte plamy znikają, a skóra staje się białą, delikatniejszą.

Dzięki dostawom z zaprzyjaźnionych państw kryzys żywnościowy w Czechosłowacji zażegnany

Tak jak w innych państwach, zeszłoroczna susza wywołała w Czechosłowacji poważny kryzys żywnościowy, który został jednakże zażegnany. Zbiory zboża były nadkor, zmniejszono natomiast wydatki na żywność. Niemniej jednak rolnicy czechosłowaccy starali się wywiązać ze swych zadań, wyrażając w ten sposób wdzięczność rządowi, który dał rolnikom 4 i pół miliona koron w formie dopłat do cen produkcji.

Z KRAJU

WIELKA WYŁĘGARNIA SZTUCZNA

PYSKOWICE. Staraniem Zw. Samop. Chłopskiej została założona w Pyskowiec wielka wylęgarnia sztuczna, która otrzymała specjalną ratę, która umożliwia na równoczesny wylęg 3.000 sztuk drobiu. Rolnicy miejscowi, dla których wygody powstała wylęgarnia, korzystają z niej w dużym stopniu, dbając o powiększenie swojego inwentarza.

SPŁONAŁ STARY KOŚCIÓŁ

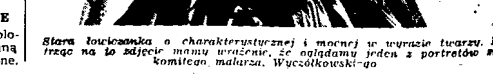
RADOMSKO. We wsi Jedlino spłonął doszczętnie kościół parafialny wraz z urządzeniem wewnętrznym. Straty obliczone są na sumę 20 milionów zł. Niepewnowładną stratę poniosła tu nasza kultura, narodowa, gdyż był to kościół modrzewiowy, zbudowany 700 lat temu.

WIELKA HUTA SZKŁA

NYSA. W miejscowości Łukinca nad Nysą uruchomiona zostanie w najbliższych dniach nowa wielka huta szkła. Budowę fabryczną zabudowę, wkomplementowane, urządzenia techniczne uzupełniono przez sprowadzenie potrzebnych maszyn z Chorwacji. Nowa huta prowadzić będzie produkcję szkła na wielką skalę.

TRADYCYJNE TARGI MIEBLOWE

POZNAN. Tradycyjne targi meblowe w Swarzędzu k. Poznania zostaną w polowie czerwca br. wznowione.

Stara łowiskańska o charakterystycznej i morderczej uśmiechu twarzy. Prace na do zdjęć mamy wzięte z portretu komitego malarza. Wyciekłowski-go